

Київський національний університет
будівництва і архітектури
Кафедра політичних наук і права

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень освіти
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

«Затверджую»

Завідувач кафедри

/Є.В.Перегула/

Розробники силябуса

/Б.І.Мотузенко/

СИЛАБУС ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

1) Статус освітньої компоненти: вибіркова
2) Контактні дані викладача: Доц. Мотузенко Богдан Ігорович E-mail: motuzenko.bi@knuba.edu.ua . Контактні: (044)241-55-66; Профіль на сайті КНУБА: http://surl.li/jmsblc . Ауд. 425 Центрального корпусу КНУБА
3) Пререквізити (дисципліни-попередники, які необхідно вивчити, щоб слухати цей курс): «Політична соціологія міста», «Історія філософії та філософської думки»

4) Коротка анотація дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Теорія і методологія соціологічного дослідження» полягає в ознайомленні студентів з основними теоретичними та логіко-методологічними принципами соціологічного дослідження як виду соціального наукового пізнання, в засвоєнні ними понятійного апарату процесу соціологічного дослідження, в здобутті студентами базових знань з теорії, методики соціологічного дослідження, сучасних методологічних концепцій, основ методології наукового пізнання, методикою наукових досліджень у соціальних науках, у набутті студентами знань та умінь дослідження соціальних явищ соціологічними методами. Підготовка студентів передбачає не тільки засвоєння теоретичного матеріалу щодо соціологічних методів збору емпіричної інформації, її обробки та інтерпретації, але й формування навичок в цій царині соціології.

Завдання:

- формування уявлень про теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження;
- знання і вміння у сфері методики збору первинної соціологічної інформації, обробки і інтерпретації даних;
- розкриття можливості застосування соціологічної методології в міждисциплінарних наукових дослідженнях;
- володіння елементарними навичками: аналізу, комунікації, командної роботи;
- знання базових теоретичних та емпіричних методів соціологічного дослідження;
- можливостей та сутності методів кількісного аналізу даних та якісного аналізу;
- надати студентам відомості про сутність та основні поняття соціодосліджень;
- сприяти засвоєнню студентами методологічних та процедурних основ проведення соціологічних досліджень; засвоєнню методів обробки та аналізу соціологічної інформації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

особливості формування наукових понять, принципи побудови теоретичних основ; особливості методів соціологічних досліджень

- дослідницькі стратегії соціологічного дослідження;
- види соціологічних досліджень;
- структуру програми соціологічного дослідження;
- організаційні основи роботи та етичні засади роботи дослідника;
- методологічні засади соціологічного дослідження;
- методи збору інформації, обробки, аналізу даних соціологічного дослідження;
- методи інтерпретації даних соціологічного дослідження;

вміти:

- скласти програму соціологічного дослідження;
- розробити анкету для соціологічного дослідження;
- розрахувати елементарну вибірку для проведення соціологічного дослідження;
- провести стандартизоване інтерв'ю;
- інтерпретувати результати дослідження;
- володіти елементарними навичками: аналізу, синтезу, організації комунікації.

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень освіти
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

5) Структура курсу:	
Загальна кількість кредитів ECTS	3
Сума годин:	90
Вид індивідуального завдання	Контрольна робота
Форма контролю	Залік
6) Зміст курсу: МОДУЛЬ 1. Теорія соціологічного дослідження Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи соціологічного дослідження Лекція 1. Теорії, парадигми і системи понять в соціологічному дослідженні. Практичне заняття 1 МОДУЛЬ 2. Методологічний компонент соціологічного дослідження Змістовий модуль 2. Методики, стратегії, техніки та процедури соціологічного дослідження Лекція 2. Дослідницькі та методологічні стратегії і види соціологічних досліджень. Програма соціологічного дослідження. Вибірковий метод та методи вимірювання соціальних характеристик. Практичне заняття 2 Практичне заняття 3 МОДУЛЬ №3. Методична частина програми соціологічного дослідження Змістовий модуль 3. Соціологічні методи збору даних. Лекція 3. Методи спостереження та експерименту в соціології. Практичне заняття 4 Практичне заняття 5 Практичне заняття 6 Практичне заняття 7 Індивідуальне завдання: Індивідуальне завдання підлягає захисту студентом на заняттях, які призначаються додатково. Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Студенти можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг 18-24 сторінок А4 тексту (кегль Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми. Як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь студента у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях. Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до закінчення семестру. Заняття із захисту індивідуальних завдань призначаються не пізніше, ніж за 1 тиждень до закінчення семестру. Викладач має право вимагати доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає вимогам. Тематика індивідуальних завдань 1. Особливості формування дослідницького інструментарію. Правила складання анкет 2. Обробка, аналіз та інтерпретація якісних даних. 3. Організація польових соціологічних досліджень. 4. Особливості проведення соціологічних досліджень в політичній сфері. 5. Принципи методологічного об'єктивізму, раціоналізму, сцієнтизму, верифікації, операціоналізації. 6. Методика, процедури та техніка соціологічного дослідження. 7. Специфіка вивчення та дослідження при вивченні громадської думки, в сфері міжнародних відносин 8. Нормативно-правові та етичні вимоги до здійснення експериментальних досліджень в Україні 9. Принципи моделювання трактування та пояснення підсумків соціологічного дослідження. 10. Основні складові теорії соціометрії Дж. Морено. Особливості проведення соціологічних досліджень в сфері економіки та маркетингу. 11. Ключові етапи пошуків нових методологічних підходів. 12. Класифікація методологічних підходів до проведення соціологічного дослідження. 13. Логіка науки та концепція „мовних ігор” Л. Вітгенштайна. 14. Специфіка проведення соціологічних досліджень в сфері культури та освіти 15. Проблема демаркації, поняття фальсифікації у К. Поппера.	

Шифр спеціальності	Назва спеціальності, освітньої програми	Рівень освіти
052	«Політологія, ОП «Політичний менеджмент»	Бакалавр

16. Особливості проведення соціологічних досліджень в ЗМІ, в сфері управління.
17. Наукові революції в філософії науки Т.Куна.
18. Актуальність вивчення соціальних мереж у ХХ ст..
19. Методика контент-аналізу Г.Лассвелла — Б.Берельсона.
20. Соціоматриця та принципи її побудови в соціометричних дослідженнях.
21. Нормативні аспекти здійснення спостережень.
22. Тематичний склад, проблеми і завдання до анкети
23. Організаційні особливості та складності проведення якісного фокус-групового соціологічного дослідження.
24. Методологічний «анархізм» П.Фейєрабенда.
25. Нормативно-правові та етичні вимоги до процесу здійснення соціальних спостережень в Україні.
26. Методологічні, методичні та процедурні вимоги до розроблення інструментарію соціологічного дослідження.
27. Специфіка проведення соціологічних досліджень в сфері етно-соціальних відносин.
28. Метод фокус-групи в контексті методів емпіричної соціології.
29. Вимоги, які висувуються до інтерв'юера.
30. Етичні аспекти експериментальних досліджень явищ соціальної реальності.
31. Основні помилки формулювання запитань та набору відповідей в опитуванні.
32. Проблеми встановлення емпатії під час проведення інтерв'ю.
33. Проблема взаємовпливу суб'єкта й об'єкта у процесі спостереження.
34. Перехід від кількісних до якісних методів в соціальних науках.
35. Шкали Гутмана і Лейкерта як техніки вимірювання соціальних процесів.
36. Шкали Тьорстоуна і Богардуса як методи вимірювання.
37. Семантичний диференціал Ч. Осгуда.
38. Психосемантика в дослідженні картини соціальної реальності.
39. Проективний малюнок у вивченні стереотипів.
40. Методика незакінчених речень.
41. Методологічна дилема «кількісне-якісне» в предметному полі соціології.
42. Основи якісного підходу до вивчення явищ соціальної реальності.
43. Валідність, надійність, репрезентативність як критерії якості вибірки.
44. Природа та характер помилок вибіркового дослідження.
45. Програмування соціологічного дослідження: методологічний та методичний компонент, їх характер і завдання.
46. Взаємозв'язок між проблемою, об'єктом і предметом дослідження.
47. Пізнавальна та предметна сторони постановки проблеми дослідження.
48. Етичні виміри досліджень в соціології
49. Стратегії дослідницького пошуку в предметному полі соціології
50. Парадигми і теорії в соціологічному дослідженні.

7) Посилання на сторінку електронного навчально-методичного комплексу дисципліни:
<https://org2.knuba.edu.ua/course/view.php?id=3473>